

**A XX. század főbb francia irodalmi és művészeti áramlatai
francia-magyar összehasonlításban, több előadóval, kurzusfelelős:
Sepsi Enikő**

Eötvös Collegium (XI. Ménesi út 11-13.) nagyklub, hétfő 18.00-19.30

Az interdiszciplináris kurzus célja, hogy áttekintő ismereteket nyújtson a XIX. sz. vége és a XX. század főbb francia művészeti irányzatairól és a magyarországi kölcsönhatásokról.

1. febr. 9. A századelő francia és magyar irodalmi élete: a Nyugat és a Nouvelle Revue Française; magyar költők Párizsban, francia kortársak magyar fordításban
előadó: Tverdota György (ELTE BTK)

Bibliográfia:

SZEGEDY-MASZÁK Mihály: Megjelenik a *Nyugat* című folyóirat első száma, in Szegedy-Maszák M. (főszerk.) *A magyar irodalom története I-III.* Budapest: Gondolat, 2007.
SZABÓ B. István (szerk.): *A Nyugat-jelenség* (1908-1998), Anonymus Kiadó, Budapest, 1998
Revue d'Études Françaises no. 10. tematikus szám: *La N.R.F. et Nyugat : deux projets culturels à revisiter*, Budapest, 2005.

2. febr. 16. Debussy, Ravel, Boulez és Mallarmé
előadó: Wilhelm András (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem)

Bibliográfia:

BOULEZ Pierre: *Pli selon pli*
DEBUSSY Claude Achille, "Placet futile", *Trois Poèmes de Stéphane Mallarmé*, no. 2.
RAVEL Maurice, "Placet futile", *Trois Poèmes de Stéphane Mallarmé*, no. 2.
SCHERER Jacques: *Le "Livre" de Mallarmé.* (Nouvelle édition revue et augmentée.) Paris: Gallimard, 1977.
MALLARMÉ Stéphane: „Don du poème”; „Le vierge, le vivace et le bel aujourd'hui”; „Une dentelle s'abolit”; „A la nue accablante tu”; „Tombeau”
MALLARMÉ Stéphane: *Kockadobás*, ford. Tellér Gyula, Helikon, 1985.

3. febr. 23. A francia és magyar szimbolizmus
előadó: Szegedy-Maszák Mihály (ELTE BTK)

Bibliográfia:

CASSOU Jean (szerk.) *A szimbolizmus enciklopédiája.* Festészet, grafika, szobrászat, irodalom, zene, színház, Corvina Kiadó, 1979.
SZEGEDY-MASZÁK Mihály SZEGEDY-MASZÁK Mihály: *Ady és a francia szimbolizmus*, in Kabdebó L. - Kulcsár Szabó E. - Kulcsár-Szabó Z. - Menyhért A. (szerk.): *Tanulmányok Ady Endréről.* Budapest: Anonymus, 1999, 102-114.
Uő.: *Symbolism and Poetry in the Austro-Hungarian Monarchy*, *Neohelicon* 1984, 135-145.
Uő.: *Le courant symboliste dans la littérature européenne*, *Neohelicon* XI/2 (1984), 271-283.

4. márc. 2. A szürrealizmus kezdetei az irodalomban és a képzőművészetben (utóélete Mo.-n Franciaországban, kapcsolata az absztrakcióval)
előadó: Karafiáth Judit (ELTE BTK) és Beke László (MTA Művészettörténeti Kutatóintézet)

Bibliográfia:

BEKE László (szerk.) *Dadaizmus antológia.* Balassi Kiadó, Budapest, 1998 (1999). Ebből:

- Francis Picabia: Kannibál Dada Kiáltvány (1921), ford. Beke László, 139.o.
- Georges Ribemont-Dessaignes: Dada manifesztum (1921), ford. Fázsy Anikó, 144-145.o.

KARAFIÁTH Judit (írta, vál. és szerk.): *Szürrealizmus*. Budapest, Raabe Klett Kiadó, 1999.
Ebből:

- André Breton: Napraforgó (1923), ford. Parancs János, 48.o.
- Az 1925. január 27-i nyilatkozat, ford. Bajomi Lázár Endre, 38.o.
- Németh Andor: Eurydice útja az alvilág felé (1927), 66-67.o.

5. márc. 9. A francia egzisztencializmus és az abszurd
előadó: Angyalosi Gergely (MTA ITI)

Bibliográfia: CAMUS: Sziszüphosz mítosza, in *A pestis – Sziszüphosz mítosza*, Európa Diákkönyvtár, 2001.

COHEN-SOLAL Annie: Sartre (1905-1980), ford. Nagy Nóra és Vajda Lőrinc, Európa, 2001.
SARTRE: *Az egzisztencializmus* (reprint); *A szabadságról*

6. márc. 16. A szürrealizmus utáni francia költészet és magyar fogadtatása
előadó: Sepsi Enikő (ELTE Eötvös Collegium)

BONNEFOY Yves: *Még egyre az a hang*, Timár György ford., Európa, Bp., 1973.

BOULEZ Pierre: *Pli selon pli – Le visage nuptial* (sur un poème de René Char)

CHAR René: *Jól tetted, hogy elutaztál, Arthur Rimbaud!* (Parancs János fordítása) in *Látó* 2008/4., *Tu as bien fait de partir, Arthur Rimbaud!*; *Le visage nuptial*, in CHAR René, *Fureur et mystère*, Poésie/Gallimard, 1967.

DEGUY Michel: *Ami nem múlik el soha* (Gyászdal), ford. Romhányi Török Gábor, Orpheusz, 2008.

MAULPOIX Jean-Michel: *Kékversek* (Une histoire de bleu suivie des extraits de L'écrivain imaginaire, szerk., előszó és jegyzetek: Sepsi Enikő; az Eötvös Collegium fordítóműhelyének műfordításai), Typotex, 2008.

SEPSI Enikő (szerk.) *Cours de poésie moderne et contemporaine* (anthologie annotée), Typotex, 2008.

7. márc. 23. Az újregény és a filmművészet
előadó: Kovács András Bálint (ELTE BTK)

Bibliográfia:

ROBBE-GRILLET Alain: *Pour un nouveau roman* (1963)

Filmek: Resnais: *Tavalý Marienbadban* (1961); Robbe-Grillet: *A halhatatlan* (1963).

SZEGEDY-MASZÁK Mihály: *Alain Robbe-Grillet* in *uó: "A regény, amint írja önmagát"*. Bp.: Korona Nova, 116-183.

VAJDOVICH Györgyi: *Az elbeszélés rombolása. A francia újregény hatása a filmre* in *Metropolis*. 2. 1998. 2. 52-58.

8. márc. 30. A francia színház: Artaud-tól Genet-ig
előadó: Karafiáth Judit (ELTE BTK)

Bibliográfia:

ARTAUD Antonin: *A színház és az istenek. Válogatott írások.* szerkesztette Fekete Valéria, Orpheusz Könyvkiadó, Budapest, 1999:

- Keleti és nyugati színház (Betlen János ford.) 165-169.
- Kegyetlen Színház. Első kiáltvány (Betlen János ford.) 183-194.
- Levelek a kegyetlenségről (Betlen János ford.) 195-198.

Franciául:

ARTAUD Antonin: *Le Théâtre et son Double*, Gallimard, Folio/Essais, 1964 [1938],

- Théâtre oriental et théâtre occidental, 105-113.
- Le théâtre de la cruauté (Premier manifeste), 137-155.
- Lettres sur la cruauté 157-161.

GENET :Az erkély

9. ápr. 6. A kortárs francia dráma és színház
előadó: Sepsi Enikő (ELTE Eötvös Collegium)

Bibliográfia:

KOLTES Bernard-Marie : *Combat de nègres et de chiens* (1979), suivi des Carnets, Les éditions de Minuit, Paris, 1989.

LAGARCE Jean-Luc : *Épp csak a világ vége* (Juste la fin du monde).

NOVARINA Valère: *Képzelt operett* (Opérette imaginaire); Hamvazás, in Debreceni Disputa 2008/4 (ford. Sepsi E. és Kovács V.); *A test fényei*, ford. Rideg Zsófia, L'Harmattan, 2008.

RYNGAERT Jean-Pierre: *Lire le Théâtre contemporain*, Dunod, 1993.

VINAVER Michel: *Conférence de Prague*, 1990 (<http://agon.ens-lsh.fr/index.php?id=283>).

10. ápr. 20. A Kelet XX. századi felfedezése Nyugat-Európában és Magyarországon
előadó: Bangha Imre (Oxfordi Egyetem)

Bibliográfia:

KUNCZ Aladár: 'Megindult fa: Tagore dallamára.' *Aurora* 1923, pp. 274–277.

KOSZTOLÁNYI Dezső: 'Érzések és gondolatok egy estélyen.' *Nyugat* 1926 nov. 16., pp. 782-4.

REJTŐ Jenő: *Csontbrigád*

ROLLAND Romain: *Mabátma Gandbi*. (ford. Benedek Marcell) Budapest: Dante, [1924].

11. ápr. 27. Francia-magyar művészeti kapcsolatok 1945 után
előadó: Beke László (MTA Művészettörténeti Kutatóintézet)

Bibliográfia:

CSERBA Júlia: *Magyar képzőművészek Franciaországban 1903-2005*. Vince Kiadó, Bp. 2006.

12. május 4. A kortárs francia irodalom és a (képző)művészetek
előadó: Beke László (MTA Művészettörténeti Kutatóintézet) és Sepsi Enikő (ELTE Eötvös Collegium)

Bibliográfia:

Kép és jelenlét. Yves Bonnefoy írásai (szerk. Sepsi Enikő), Jérôme Thélot előszavával, Bokor Miklós és Hollán Sándor reprodukcióival, Argumentum Kiadó, 2007.

BONNEFOY Yves: La journée d'Alexandre Hollan, Le temps qu'il fait, 1995.
A l'écoute du visible. Morandi/Hollan, Musée Jenisch – Arts et Lettres, Vevey, 2001.

13. május 11. Összegzés (minden oktatóval), beszámoló/írásbeli munkák értékelése, jegybeírás.

A jegyszerzés minimális feltétele a rendszeres óralátogatás és készülés (max. háromszori hiányzás).

A számonkérés módja : beszámoló vagy min. fél szerzői ív terjedelmű, egyéni kutatásokra alapozott dolgozat a fenti témák valamelyikében.

Áttekintő művek bibliográfiája:

BEKE László (szerk.): Modigliani, Soutine és montparnasse-i barátaik. Vince Kiadó, Magyar Zsidó Múzeum, Budapest, 2003. 11-15. old. (kiáll. kat.) /

BEKE László (szerk.): Modigliani, Soutine et leurs amis de Montparnasse. Editions Vince, Musée Juif Hongrois, Budapest, 2003, pp 11-16 (catalogue d' exposition)

BUTOR Michel: Irodalom, fül és szem. Európa Könyvkiadó, Budapest [1971].

DARCOS - BOISSINOT - TARTAYRE: Le XXe siècle en littérature, Coll. Perspectives et Confrontations, Hachette, 1989, pp. 177-256.

DESHOULIERES Christophe : Le théâtre au XXe siècle, Bordas, 1989.

KARAFIÁTH Judit : « 'Dokumentum', revue de Kassák », in : *COMMUNICATIONS*, N° 79, 2006, pp. 141-150.

KARAFIÁTH Judit : « La tentation du surréalisme: le cas de la Hongrie", in: *MÉLUSINE XIV*, "L'Europe surréaliste", Paris: L'Age d'Homme, 1994, 197-207.

MAULPOIX Jean-Michel: *Itinéraires littéraires. XXe siècle 1-2*, Hatier, 1991.

PASSERON René: A szürrealizmus enciklopédiája, Corvina, 1983.

PAVIS Patrice: *Színházi szótár*, ford. Gulyás Adrien, Molnár Zsófia, Rideg Zsófia, Sepsi Enikő, Budapest, L'Harmattan, 2005.

SZEGEDY-MASZÁK Mihály: Szó, kép, zene. A művészetek összehasonlító vizsgálata. Pozsony, Kalligram, 2007.

VIART Dominique-VERCIER Bruno: La littérature française au présent. Héritage, modernité, mutations. Bordas, 2005.